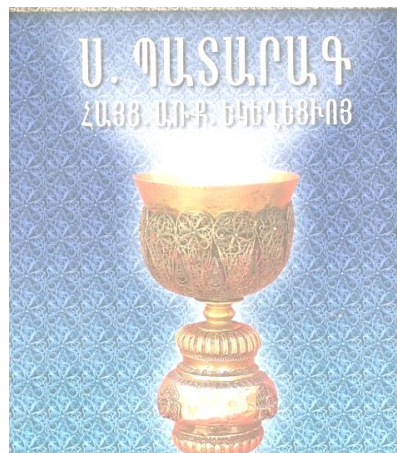

ԽՐԱՏ ՈՒՂԻՂ ՀԱՄԱՏՔԻ ՀԱՄԱՐ

Տէրունական խրատին հետեւելով, որ պարգեւատր եւ բազմառատ բարերարութեան համաձայն բոլորին կու տայ եւ ոչ ոք կը գրկէ, ինչպէս որ ըսաւ. «Խնդրողը պիտի ստանայ, փնտոողը պիտի գտնէ» (Մտ. 7.8), որ նաեւ իմանալին իբրեւ գիտութեան հաց եւ իմաստութեան գինի գեղեցկապէս մատակարարեց անոր փաղըր ունեցող բանական անձերուն փարփիչներու բարձրաձայն հրաւերով հոգեւոր խրախմանքի կոչեց՝ առակողին համաձայն, մեզի ալ նոյնը իբրեւ օրէնք տուաւ ըսելով՝ «Եթէ մէկը քեզմէ բան մը խնդրէ՝ տո՛ւր» (Մտ. 5.42):

Եթէ լաւ է կարօտեալներուն պէտքերը հոգալ, որուն փոխարէն խոստացաւ աշխարհի սկիզբէն պատրաստուած արքայութիւնը տալ, որչափ աւելի գովելի է լիացնել բարիքներէ աղփատ հոգիները: Այնքան աւելի, որքան նախապատիւ, մեծ եւ պատուական է հոգին՝ քան մարմինը, պատկեր ըլլալով աստուածայինին, մինչ մարմինը երկրորդական եւ հողանիւթ է, գոր Տէրն ալ գործով յայտնեց. որովհետեւ գրուած է՝ թէ Իրեն հետեւող ժողովուրդը միայն երկու անգամ հացով կերակրեց, բայց կենարար խօսքին վարդապետութեամբ, որ հոգիներու կերակուրն է, համաձայն այն խօսքին՝ «Մարդ միայն հացով չ'ապրիր, այլ՝ Աստուծոյ բոլոր խօսքերով» (Բ. օր 8.3) միշտ անոնց հոգիները կը կերակրէր: Նաեւ, իմաստուն ծառային առակով պատուիրեց ճիշդ ժամանակին տալ ծառայակիցներուն կերակուրը, եւ դեռ, կրկնապատիկ ֆանֆարներ շահողին եւ զլացողին օրինակով նոյնը ցոյց տուաւ՝ թէ պէտք է տալ ամէն անոր, որ կը խնդրէ (Մտ. 24.45-51, 2):

ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՀԱՅՏԱՆՈՒՄԸ

2.- Պատրաստութիւն ընծաներուն

Գ.- ԲՈՒՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ կամ ՀԱՄԱՏԱՑԵԱԼՆԵՐՈՒ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԵՅՈՒՆ

Կ'երգեն.- «Քու բարիքներովդ լիացանք, Ո՛վ Տէր, Մարմինդ եւ Արիւնդ ճաշակելով: Փա՛ռք քեզի, որ բարձունքներուն մէջ կը բնակիս եւ կը կերակրես մեզ: Դու՛ն՝ որ միշտ կը կերակրես մեզ, քու հոգեւոր օրհնութիւնդ դրկէ մեզի: Փա՛ռք քեզի, որ բարձունքներու մէջ կը բնակիս եւ կը կերակրես մեզ»:

Բուն Ս. Պատարագը կը հասնի իր աւարտին: Պատարագի քահանան մեղմ ձայնով գոհութիւն կը յայտնէ առանձնաբար Ս. Երրորդութեան երեք դէմքերուն:

«Շնորհակալութիւն քեզի, Հա՛յր, որ սուրբ եկեղեցիդ մեզի պատրաստեցիր իբրեւ նաւահանգիստ, սուրբ տաճար մը՝ ուր սուրբ երրորդութիւնդ կը փառաբանուի...»

Շարունակելի

ՔՈՒ ԽՈՍՔԻ ԽՍ ՂՏՔԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՍ ՇԱԽԴՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (ՍՀ.119.105)

ԺԸ. ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ, 6 ԱՊՐԻԼ 2025

ԹԻԻ 14

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԿԱՏՈՒՄԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

Ես. 66.1-24: Կղ. 2.8-3.17: Մտք. 22.34-23.39

ՅԻՍՈՒՍ ԵՐԻՍՏՈՍԻ ԱՄԵՏԱՐԱՆԸ

ՄԱՏԹԵՈՍ 22.34-23.39

Երբ փարիսեցիները լսեցին՝ թէ Յիսուս Սաղուկեցիները պապանձեցուց, իրարու քով եկան: Անոնցմէ մէկը, օրէնագէտ մը, Յիսուսը փորձելու համար հարցուց. «Վարդապե՛տ, Օրէնքին մէջ ո՞րն է մեծագոյն պատուիրանը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Սիրէ՛ քու Տէր Աստուածդ ամբողջ սրտովդ, ամբողջ հոգիովդ եւ ամբողջ միտքովդ: Ասիկա է մեծագոյն եւ առաջին պատուիրանը: Երկրորդը ասոր նման է. Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ պէս: Այս երկու պատուիրաններէն կախեալ են ամբողջ Օրէնքը եւ մարգարէութիւնը»:

Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. «Ի՞նչ կը խորհիք Քրիստոսի՝ խոստացուած Փրկիչին մասին: Որու՞ն որդին է ան»: Անոնք պատասխանեցին. «Դաւիթի»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչպե՞ս Դաւիթ Ս. Հոգիով ներշնչուած՝ զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. «Տէրը իմ Տիրոջս ըսաւ. աջ կողմս նստէ, մինչեւ թշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ՝ որպէս պատուանդան»: «Արդ, եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպե՞ս անոր որդին կ'ըլլայ»: Ոչ ոք կրցաւ պատասխան տալ Յիսուսի եւ այդ օրուանէ սկսեալ, ոեւէ մէկը չէր համարձակեր իրեն հարցում ուղղել:

Ապա Յիսուս ժողովուրդին եւ իր աշակերտներուն ըսաւ. «Մովսէսի աթոռը նստան օրէնքի ուսուցիչներն ու փարիսեցիները: Իրենց ըսածներուն հնազանդեցէ՛ք եւ կատարեցէ՛ք զանոնք, սակայն մի՛ ընէք ինչ որ իրենք կ'ընեն, որովհետեւ անոնք կը սորվեցնեն, բայց չեն կատարեր: Անոնք ծանր եւ դժուարակիր բեռներ կը դնեն մարդոց ուսերուն, մինչ իրենք նոյն բեռները կրելու նուազագոյն ճիգն իսկ չեն ըներ: Ինչ որ կ'ընեն՝ մարդոց երեւելու համար կ'ընեն: Իրենց գրականակները կը լայնցնեն եւ իրենց հագուստներուն ծուպերը կ'երկնցընեն: Ընթրիքներու ընթացքին պատուոյ տեղերը գրաւել կը սիրեն եւ ժողովարաններու մէջ՝ առաջին աթոռները: Կը սիրեն հրապարակներու վրայ մարդոցմէ բարեւներ ընդունիլ եւ «Վարդապետ», այսինքն «Ուսուցիչ» կոչուիլ: Բայց դուք, ոեւէ մէկը «Վարդապետ» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք եւ մէկ ուսուցիչ ունիք: Երկրի վրայ, ոեւէ մէկը «հայր» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք մէկ Հայր ունիք, որ երկինքի մէջ է: «Առաջնորդ» մի՛ կոչուիք, որովհետեւ ձեր միակ առաջնորդը Քրիստոս է: Ձեր մէջէն մեծը թող ձեր սպասաւորը ըլլայ: Ով, որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի եւ ով որ իր անձը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԶ

Հայ եկեղեցին Գրիգոր Լուսավորիչը սուրբ դասած է, իսկ Ընդհանրական եկեղեցին գայն դասած է մեծ սուրբերու շարքին: Ան կոչուած է «Հայոց Մկրտիչ», «Երկրորդ Լուսավորիչ Հայոց» (Թադէոս եւ Բարթողիմէոս առաքեալներէն ետք):

Գրիգոր Լուսավորիչ Հայոց առաջին եպիսկոպոսապետն է 302 թուականէն ի վեր եւ նկատուած է համաքրիստոնէական սուրբ, որուն տօնը կը տօնուի: Ս. Գրիգոր Պարթեական տունէն էր: Երբ իր հայրը՝ Անակ Պարթեւ, սպաննեց Հայոց Խոսրով թագաւորը, իշխաններու վրէժխնդրութենէն փրկելու համար դայեակները մանուկը Կեսարիա փախցուցին: Հոն շուտով մկրտեցին զինք Գրիգորիոս անունով: Նոյն ֆաղափն մէջ ան ուսանեցաւ ու բարձրագոյն կրթութիւնը ստացաւ: Չափահաս դառնալէ ետք մամուսնացաւ կեսարացի Դաւիթի աղջկան՝ Մարիամի հետ: Երկու զաւակներ (Վրթանէս ու Արիստակէս ապագայ հայոց կաթողիկոսներ՝ Արիստակէս Ա. Պարթեւ եւ Վրթանէս Ա. Պարթեւ) ունենալէ ետք, անոնք իրարմէ կը բաժնուին: Գրիգորը կը մտնէ արքունի ծառայութիւն, իսկ Մարիամը կրտսեր զաւակին հետ կը ֆաշուի կուսանոց, աւագ որդին խնամատարին յանձնելով: Երբ Գրիգորը կը լսէ իր հօր կատարածը, Խոսրով արքայի զաւակին՝ Տրդատ արքայի մօտ ծառայութեան կը մտնէ, առանց ըսելու թէ ո՞վ է ինք: 276-ին, երբ պարսիկներու Վոամ թագաւորը կը գրաւէ Հայաստանը, Գրիգոր Պարթեւը՝ Տրդատ Գ. Մեծին հետ կ'երթայ հռոմէական կայսրութիւն: 287-ին տիրանալով իր հօր գահին՝ Տրդատ Գ. Մեծը, իր յաղթանակին առիթով, եկեղեցաց գաւառի Երիգա աւանին մօտ՝ Անահիտի մեհեանին մէջ գոհութեան տօնախմբութիւն կը կազմակերպէ: Հայոց թագաւորը, քրիստոնէայ պալատականներուն, որոնց շարքին նաեւ Գրիգոր, կը հրամայէ մասնակցիլ պաշտամունքին եւ երկրպագել Անահիտ աստուածուհիի բագին: Գրիգորը կը մերժէ առաջարկը:

Տրդատ Մեծի հրամանով գայն կը նետեն մահապարտներուն բանտը՝ Խոր Վիրապ, որ թուականոր սօներով լեցուն էր, եւ ուրկէ ոչ ոք կրցած էր ազատիլ:

Անոր հրամանով Գրիգոր Պարթեւի բանտարկութեան վերջին տարին՝ 301 թուականին, Սուրբ Հռիփսիմեանց եւ Գայիանեան 37 կոյսերը նահատակութեան Վաղարշապատ ֆաղափի մօտերը: Ս. Հռիփսիմեանց կոյսերու նահատակութենէն ետք Տրդատ արքան կը պատժուի: Դիւահար թագաւորը վայրի խոզի նման կը դառնայ եւ եղէգնութեամբ մէջ կը մտնէ: Պատիժէն զերծ մնացած իր բոլորը՝ Խոսրովի դուխտը տեսիլք մը կը տեսնէ, որ կը կրկնուի հինգ անգամ, ըստ որուն միայն Գրիգորը կրնար բուժել դիւահար թագաւորը: Խոսրովի դուխտի խնամակալ՝ Օտա Ամատունին, Գրիգորը հանդիսաւոր շուքով Խոր Վիրապէն Վաղարշապատ կը բերէ: Ապա, արքային աղաչմբք տեսնելով, Աստուծմէ ստացած իր գորութեամբ կը բժշկէ Տրդատ Մեծը եւ բոլոր դիւահար պալատականները: Տեսիլքին մէջ Սուրբ Գրիգորին կը յայտնուի կոյսերուն վկայարաններուն վայրը: Դարձի եկած արքան հրաման կու տայ, որ բոլոր քրիստոնէաներուն դէմ հալածմբք դադրի եւ ժողովուրդը ազատօրէն պաշտէ Քրիստոսի սուրբ հաւատքը: Եւ այսպիսով, Տրդատ Գ. Մեծը 301 թուականին աշխարհի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, քրիստոնէութիւնը Հայաստանի պետական կրօնը կը հռչակէ: 302 թուականի սկիզբը, 16 նախարարներու ընկերակցութեամբ եւ թագաւորական հրովարտակով, Գրիգորը Կեսարիա կը մեկնի, ուր Հայոց հայրապետ կը ձեռնադրուի:

6 Յունուար, 303-ին առաւօտեան Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան տօնին օրը, Արածանի գետի ակունքին մօտ, Նպատ լեռան ստորոտին, Գրիգոր կը մկրտէ Տրդատ Գ. Մեծը ու ամբողջ արքունի աւագանին: Նոյն տեղը, եօթը օրերու ընթացքին ան կը մկրտէ նաեւ արքունի զօրքն ու ժողովուրդը: 303-ին սկիզբը, արքան ու հայրապետը մայրաքաղաք՝ Վաղարշապատ կը վերադառնան եւ Գրիգոր Լուսավորիչ՝ իր տեսիլքին համաձայն, արքունի գահին մօտ Միածնի իջած վայրին վրան հեթանոսական մեհեանին տեղը կը կառուցէ Էջմիածնի (Էջ Միածնին) Տաճարը, ուր կը հաստատուի Հայոց Առաքելական Աթոռը, իսկ Էջմիածին Տաճարը կը դառնայ հայոց առաջին եկեղեցին:

ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԱՏ ԳԱՍ

ՄԵՐ ԱՂՕԹՔՆԵՐԸ ԱՒԱՐՏԵՆՔ ԸՍԵԼՈՎ. «ՈՉ ԹԷ ԻՄ ԿԱՄՔԸ, ԱՅԼ՝ ՔՈՒ ԿԱՄՔԴ ԹՈՂ ԸԼԼԱՅ»

«Հա՛յր, եթէ ուզես՝ այս բաժակը հեռացո՛ւր ինձմէ, բայց ո՛չ թէ իմ կամքս, այլ՝ քու կամքդ թող ըլլայ»: Յիսուս ինքզինք ծանր փորձութեան մը դէմ յանդիման գտաւ, եւ թէեւ խնդրեց փորձութեան այդ բաժակին հեռացումը իրմէ, եւ սակայն, իր աղօթքը աւարտեց ըսելով. «Քու կամքդ թող ըլլայ»:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼԻՔ ՀՈԳԵՒՈՐ ՂԱՍԸ

Յիսուս իր վերաբերմունքով սորվեցուց մեզի, առաջին, աղօթել երբ փորձութեան առջեւ կանգնած ենք, եւ երկրորդ, աղօթել եւ խնդրել Աստուծոյ կամքին կատարումը: Ամէն քրիստոնէայ իր աղօթքը պէտք է աւարտէ ինչպէս Քրիստոս աւարտեց. «Ո՛չ թէ իմ կամքս, այլ՝ քու կամքդ թող ըլլայ»: Մեր աղօթքները այսպէս աւարտելը կարեւոր է, որովհետեւ կրնանք աղօթել եւ խնդրել բան մը, որ Աստուծոյ կամքին հակառակ է: Եւ չմոռնանք, որ երբ աղօթքի ընթացքին Աստուծոյ կամքին կատարումը կը խնդրենք, Աստուծոյ կամքը մեր կամքէն վեր դասած կ'ըլլանք եւ մեր կամքը Աստուծոյ կամքին ենթարկած կ'ըլլանք եւ ճիշդ այդ է ընդունելի աղօթքը:

Աստուծոյ վստահինք միշտ:

ԵԹԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ'ՈՒԶԵՍ...

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ ԳԻՏՆԱԸ, ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԵՏԱԿԵՐԱՆԱՅ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԲԱՂԱՔԸ ԵՐԱՆԱՒՈՐ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԸ, ԿԱՐԳ՝ ՍԱՂՄՈՍ 87

Աստուծոյ քաղաքի հիմերը սուրբ լեռան վրայ հաստատուած են: Իմ ժողովուրդին բնակութեան բոլոր վայրերէն աւելի՝ Տէրը Սիոն քաղաքը լը սիրէ: Ի՛նչ փառաւոր բաներ կը պատմէ Տէրը քու մասիդ, ո՛վ քաղաք Աստուծոյ: Տէրը կ'ըսէ.՝ «Ձիս ճանչցող ազգերու կարգին կը յիշատակեմ Եգիպտոսն ու Բաբելոնը. Փղշտիան, Տիրոսն ու Եթովպիան այս քաղաքին քաղաքացիները պիտի նկատուին»:

Սիոն «մայր» պիտի կոչուի բոլոր մարդոց, որոնք անոր քաղաքացիները պիտի ըլլան, որովհետեւ Բարձեալը ի՛նք վայն հիմնադրեց:

Ժողովուրդներու ցուցակին մէջ Տէրը պիտի արձանագրէ. այս մէկն ալ այստեղի քաղաքացի դարձաւ»: Եւ անոնք երգելով ու պարելով պիտի ըսեն. «Մեր ականքը քու մէ՛ջդ է, ո՛վ քաղաք Աստուծոյ»:

ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ ՍԱՂՄՈՍԱԳԻՐՔԷՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԵՆՈՒՆԶԸ

«Սուրբ Հոգիով շարադրուած բոլոր Սուրբ Գիրքերը խորհուրդ ու դիտաւորութիւն ունին եւ երբեք զուր տեղ չգրուեցան, այլ՝ գրուեցան մեզի օգտակար ըլլալու եւ ուսուցանելու համար, որպէսզի անոնց միջոցաւ ճանչնանք Աստուծոյ սուրբ կամքը եւ չշեղուինք ուղիղ ճանապարհէն, որ մեզ դէպի վեր՝ Աստուծոյ մօտ կ'առաջնորդէ»:

(Սարգիս Շնորհալի)